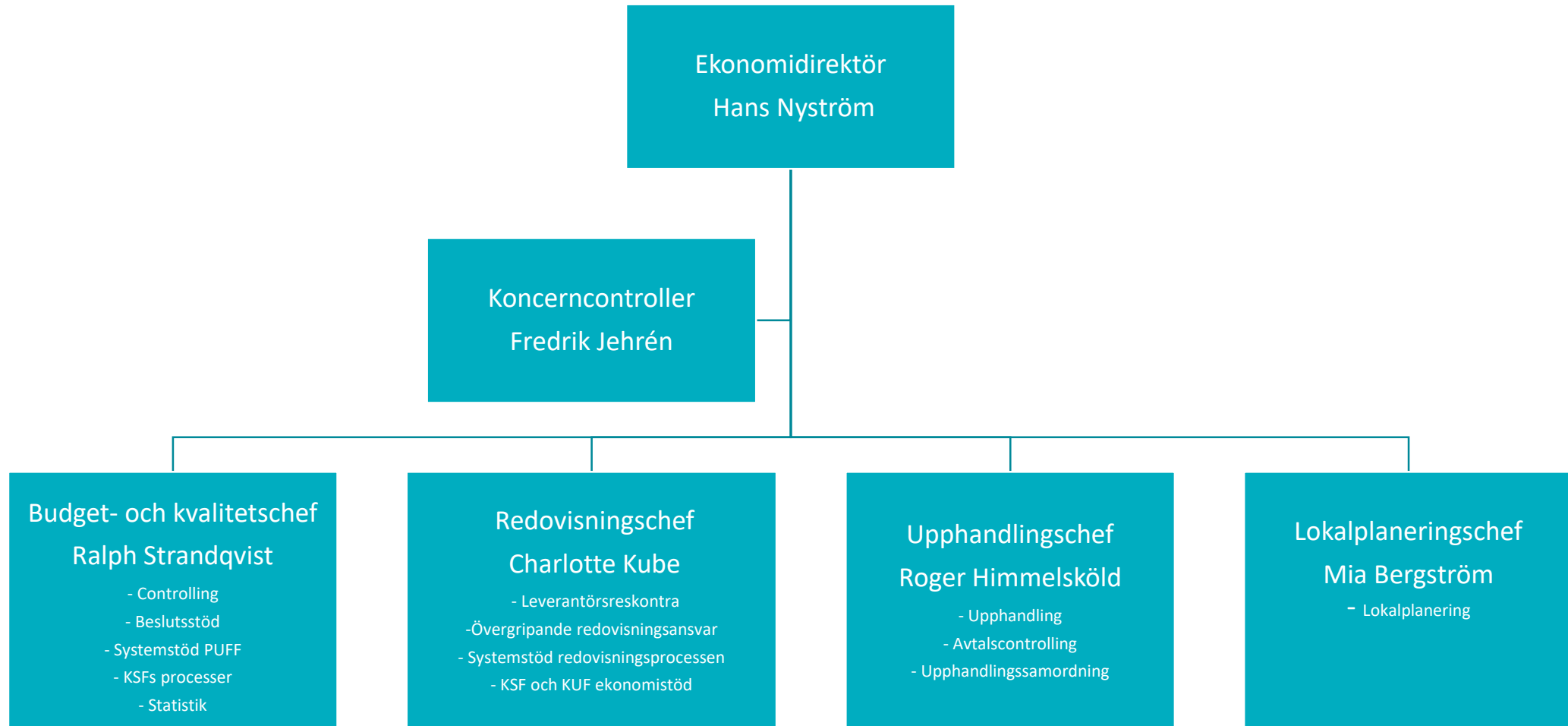

Kommunal ekonomi

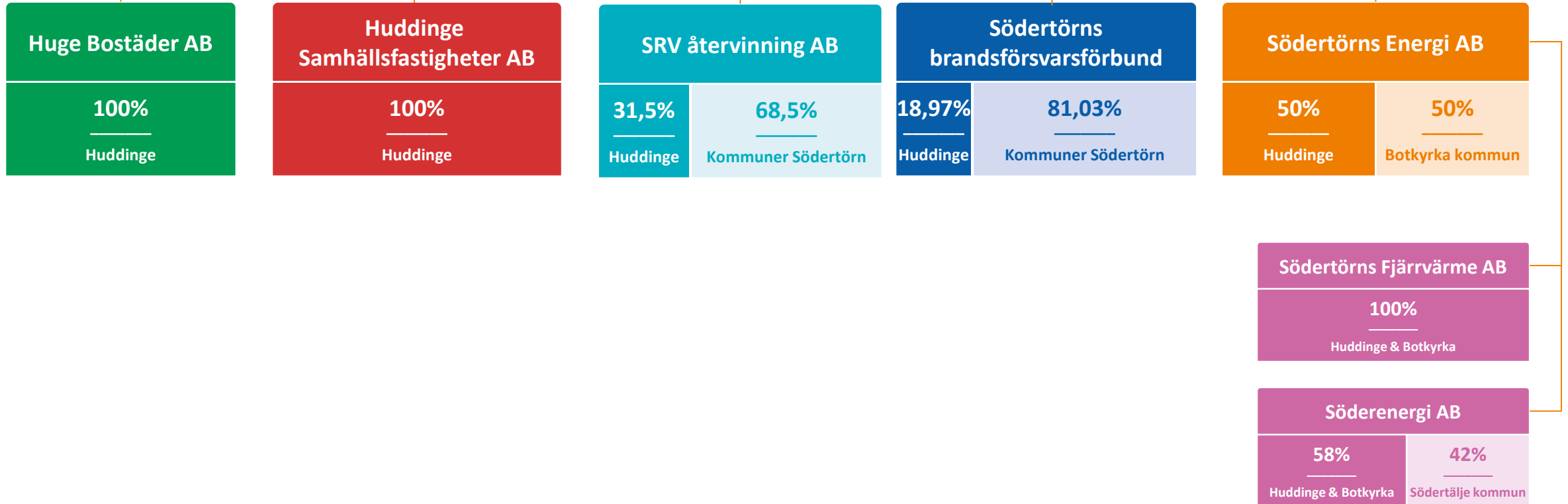
Hans Nyström,
Ekonomidirektör KSF

Ekonomiorganisation KSF och i Huddinge kommun

Organisation ekonomiavdelning KSF

Huddinge kommun

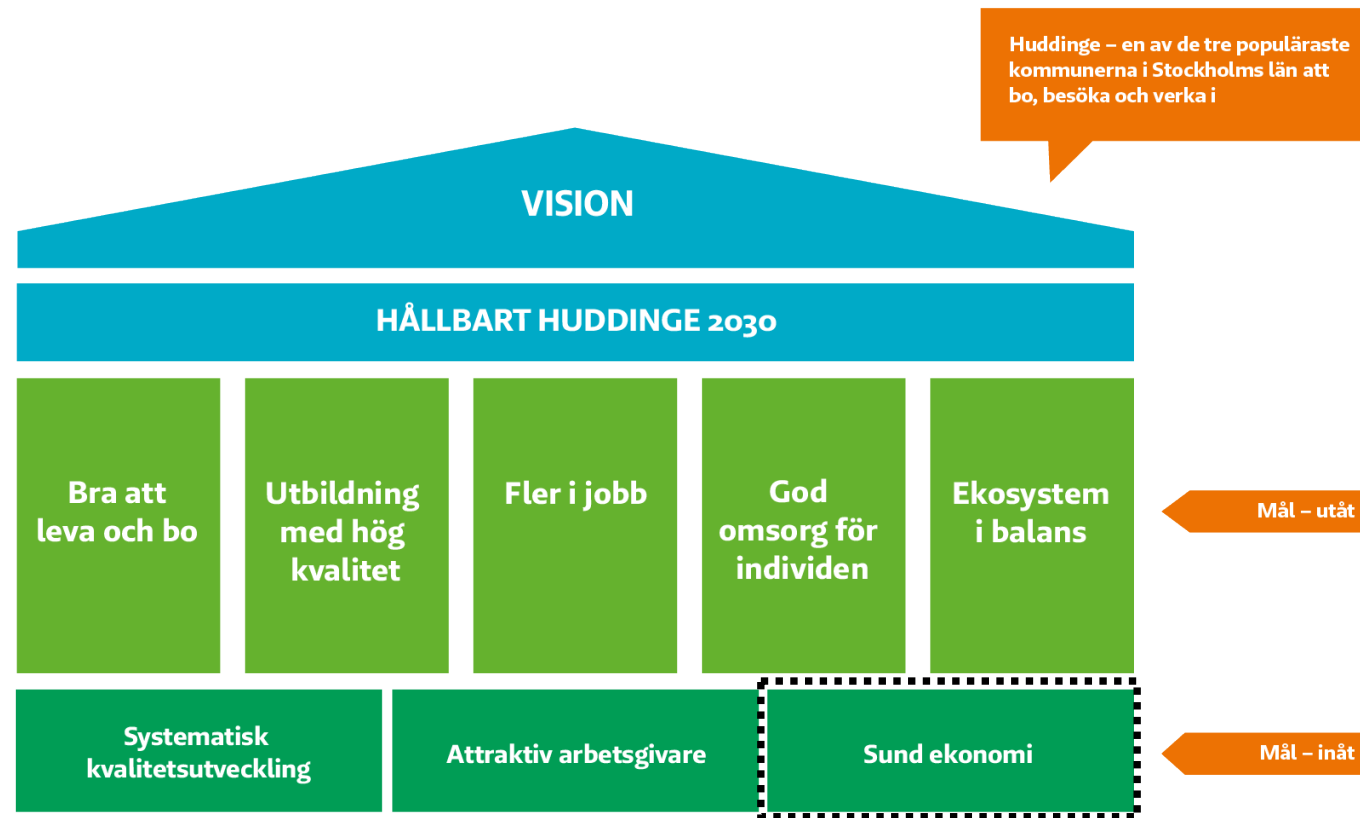
Målhuset - Sund ekonomi

Delmål Kommunfullmäktige

- Budgethållning
- Långsiktig balans

Pengarna en viktig förutsättning för att verksamheten ska nå målen

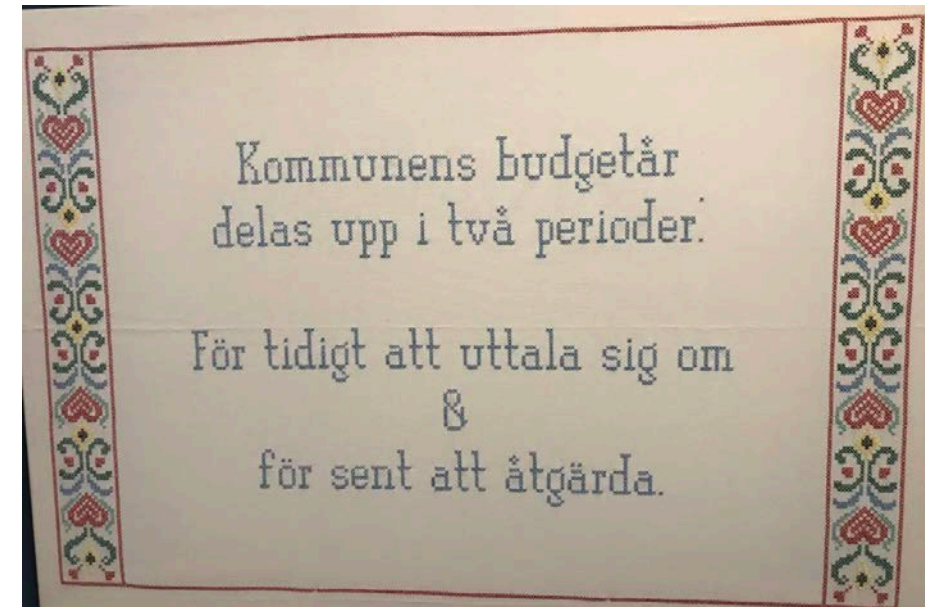
En sund ekonomi ger stabilitet och en trygg organisation i arbetet att nå fastställda mål

Budget – en plan för hur vi ska använda pengarna

+ Intäkter – *finansiering?*
- Kostnader – *hur fördelas pengar till verksamheterna?*
= Resultat: måste vara plus – *varför?*

- Kommunallagen – God ekonomisk hushållning
- Varje generation betala sin konsumtion
- Buffert för att klara oförutsedda händelser
- Klara driften utan att sälja tillgångar
- Mål för i Huddinge kommun: 2% av skatt och statsbidrag, exklusive exploatering (försäljning av mark)

Ekonomistyrningsprinciper

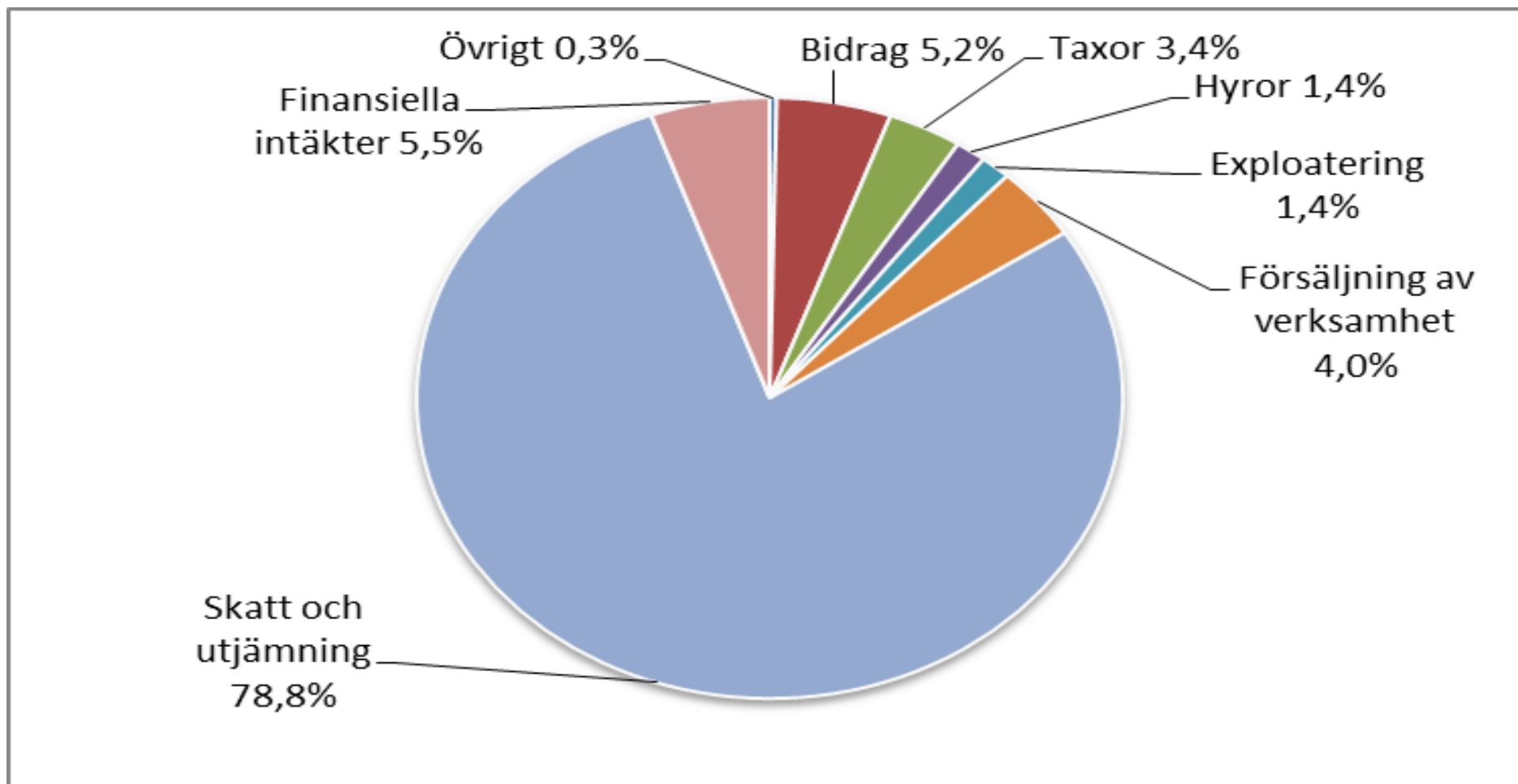
- Nämnderna har stor självständighet utifrån fullmäktiges mål och budget
  - *Ram från fullmäktige*
  - *Återrapporterar planering i verksamhetsplan*
- Investeringar har hårdare styrning från fullmäktige
- Nämndernas ekonomiska resultat balanseras – underskott ska återställas
- Överskott får användas för engångsinsatser
  - *Interna regler, kommunstyrelsen avgör övergripande*
- Kommunstyrelsen övervakar nämndernas måluppfyllelse och resultat

Hur stor omslutning?

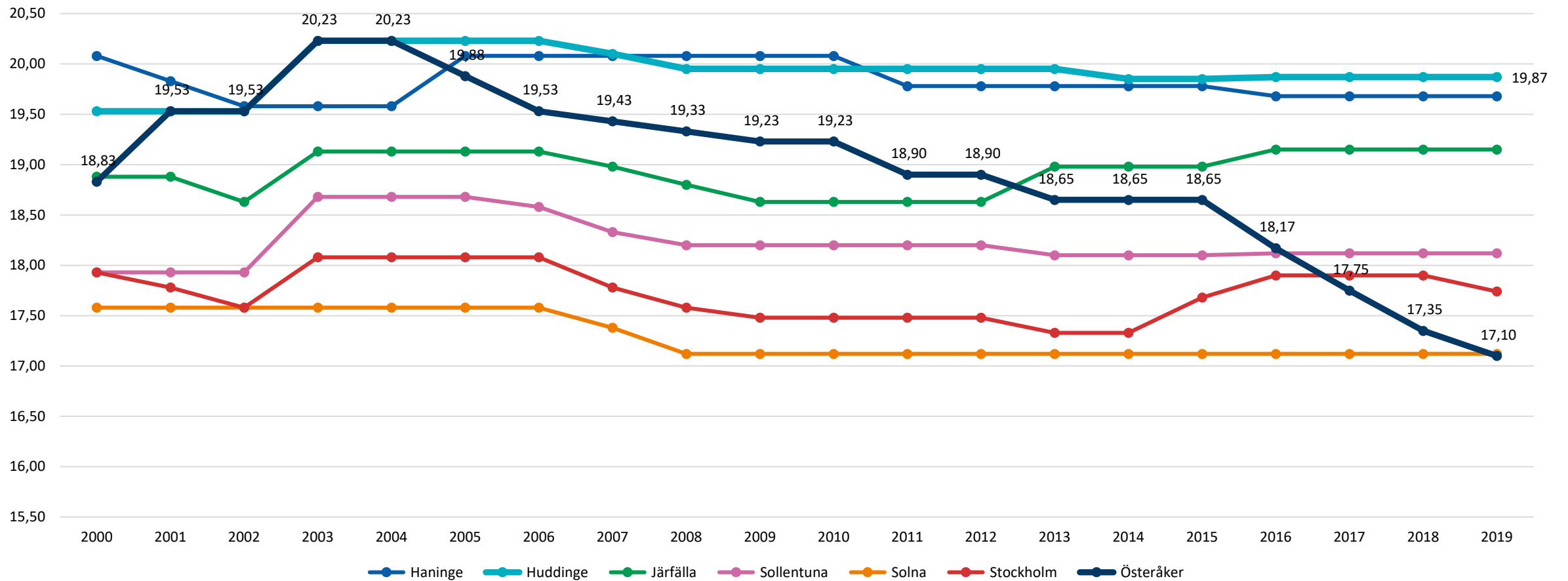
6 miljarder kronor

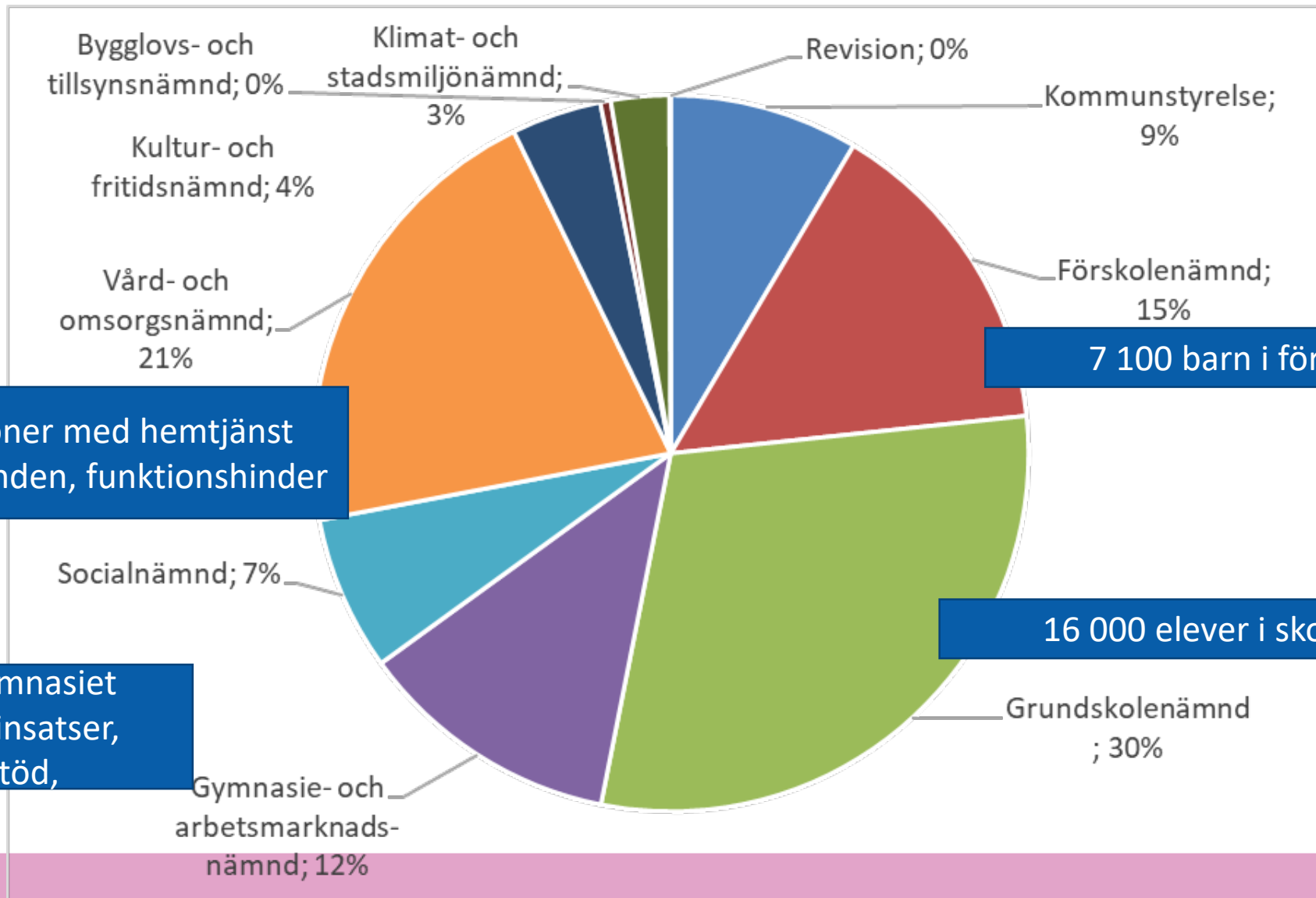
Finansiering

Skattesatser sedan 2000

Budget nämnder 2019

1 200 personer med hemtjänst
Särskilda boenden, funktionshinder

7 100 barn i förskolan

16 000 elever i skolan

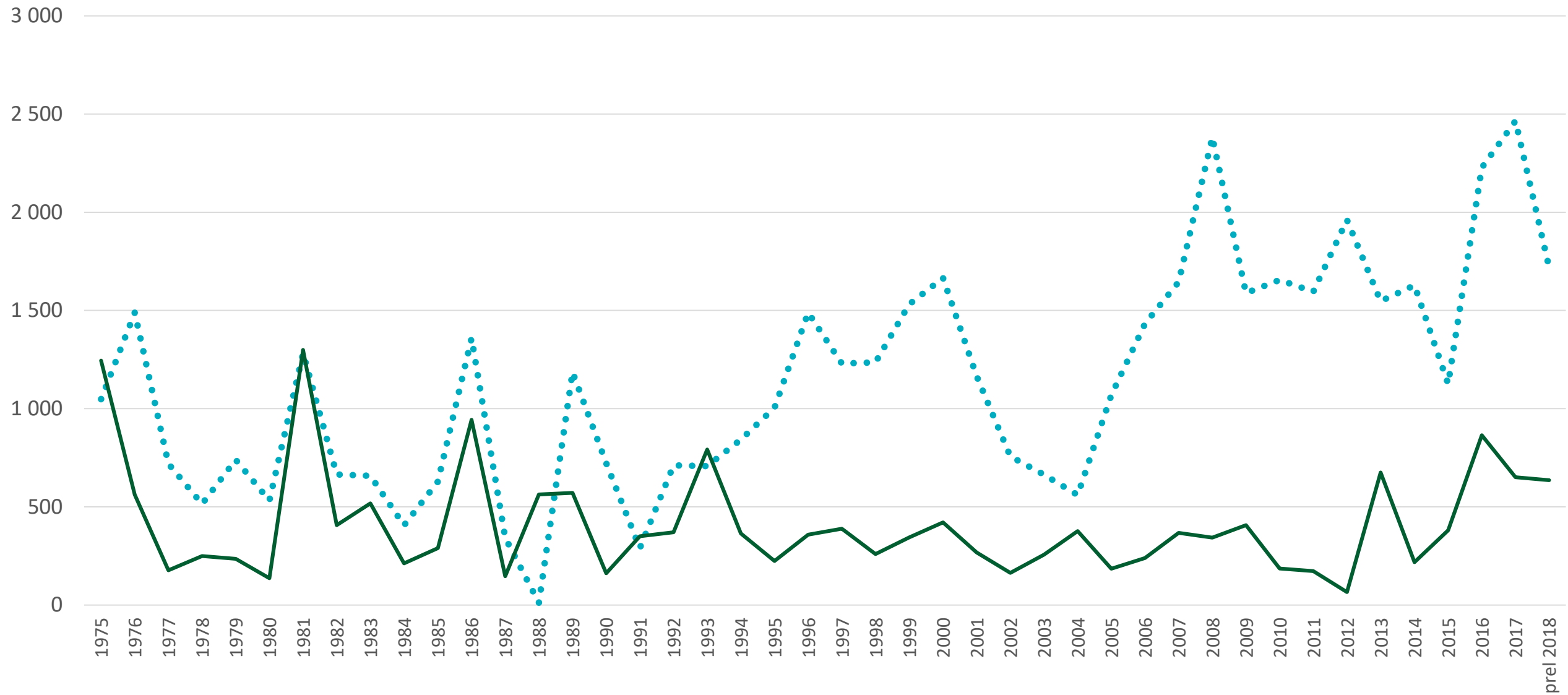
4 300 elever i gymnasiet
Arbetsmarknadsinsatser,
försörjningsstöd,

Resurser till nämnderna

- I huvudsak efter behov – **befolkningsutveckling**
  - *Volymer, lokaler*
    - Förskolebarn
    - Elever
    - Äldre
    - Befolkningsökning
    - Annat
- Uppräkning (löner, priser)
- Riktade förstärkningar – politiska prioriteringar
- Effektiviseringar / omprioriteringar vid behov

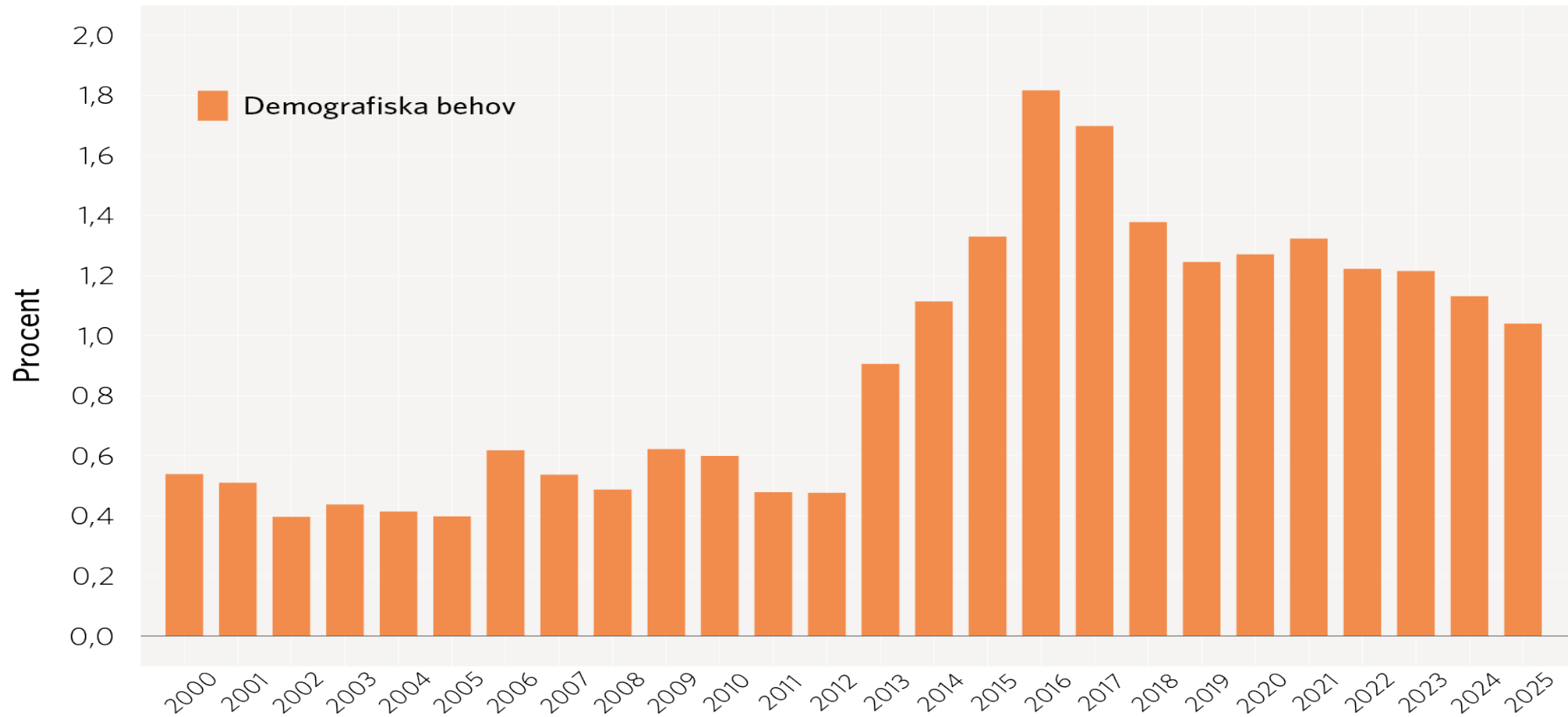
Folkökning Huddinge Nybyggda bostäder Huddinge

Omvärldens påverkan på kommunal ekonomi

SKL, Ekonomirapporten dec 2018

Högt demografiskt tryck

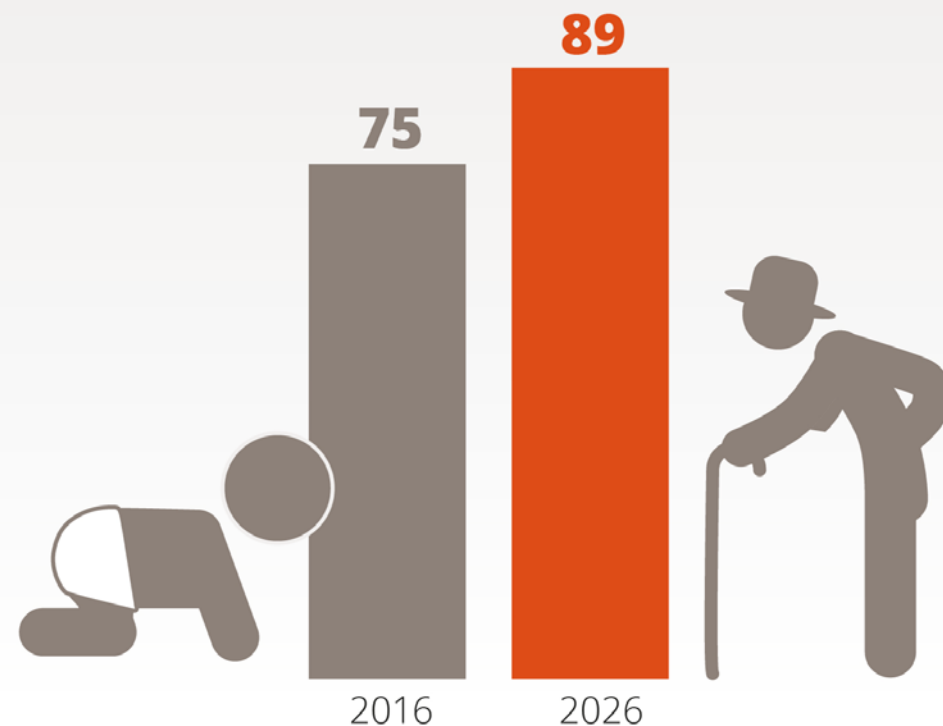
Kommunal ekonomi utveckling till 2022

(SKL ekonomirapport december 2018)

- Högt demografiskt tryck.
- Lägre tillväxt skatteunderlag - lägre intäktsökning.
- Höga kostnader för ensamkommande ungdomar.
- Orosmoln inom individ och familjeomsorg.
- Ökade pensionskostnader, främst 2018 och 2020.
- Fortsatt svårt att rekrytera vissa yrkesgrupper.
- Fortsatt högt investeringsbehov samtidigt som höjt ränteläge påverkar kommunerna bland annat när det gäller byggande.

FÖRSÖRJNINGSKVOTEN

Hur många personer som 100 personer i åldern 20-65 ska försörja utöver sig själva.

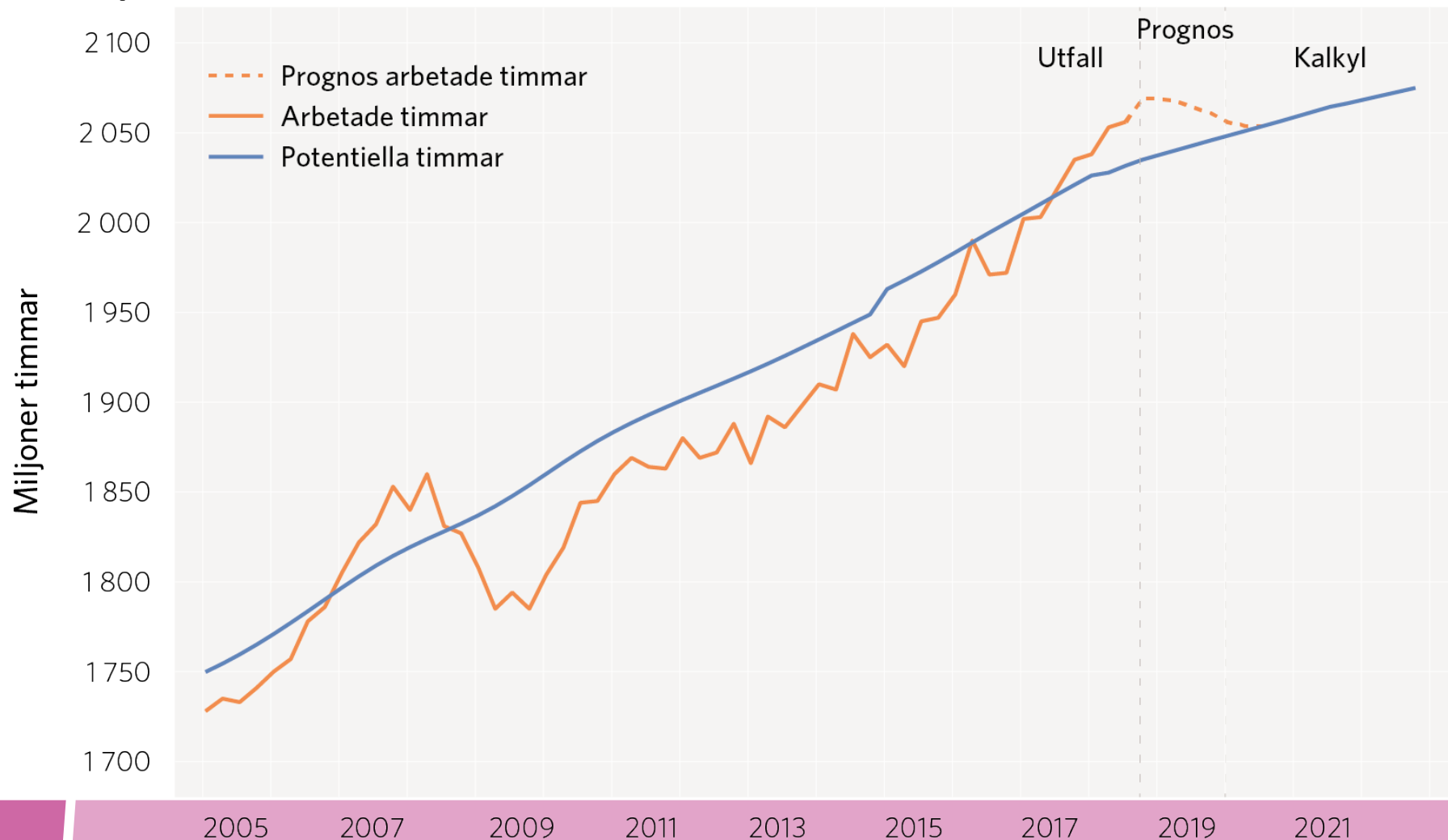
Källa: SKL, maj 2018

Arbetsmarknadskonjunkturen

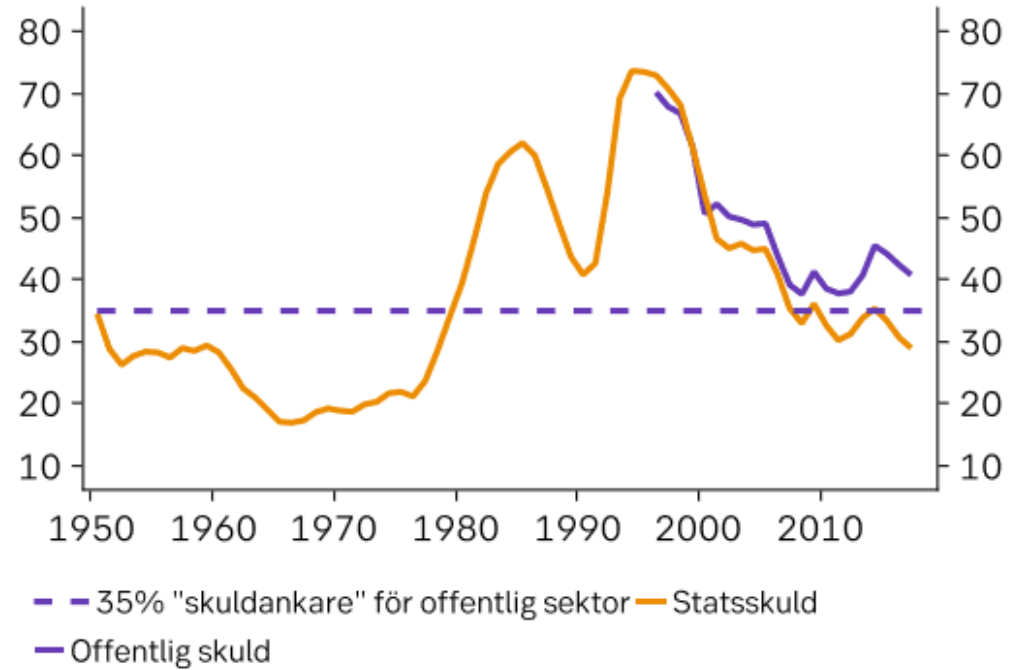
Ekonomirapporten, december 2018

Miljoner timmar per kvartal

Lägsta statsskulden sedan slutet av 70-talet

Procent av BNP

Källa: Eurostat Database, Macrobond, SEB

Hur funkar kommunal ekonomi?

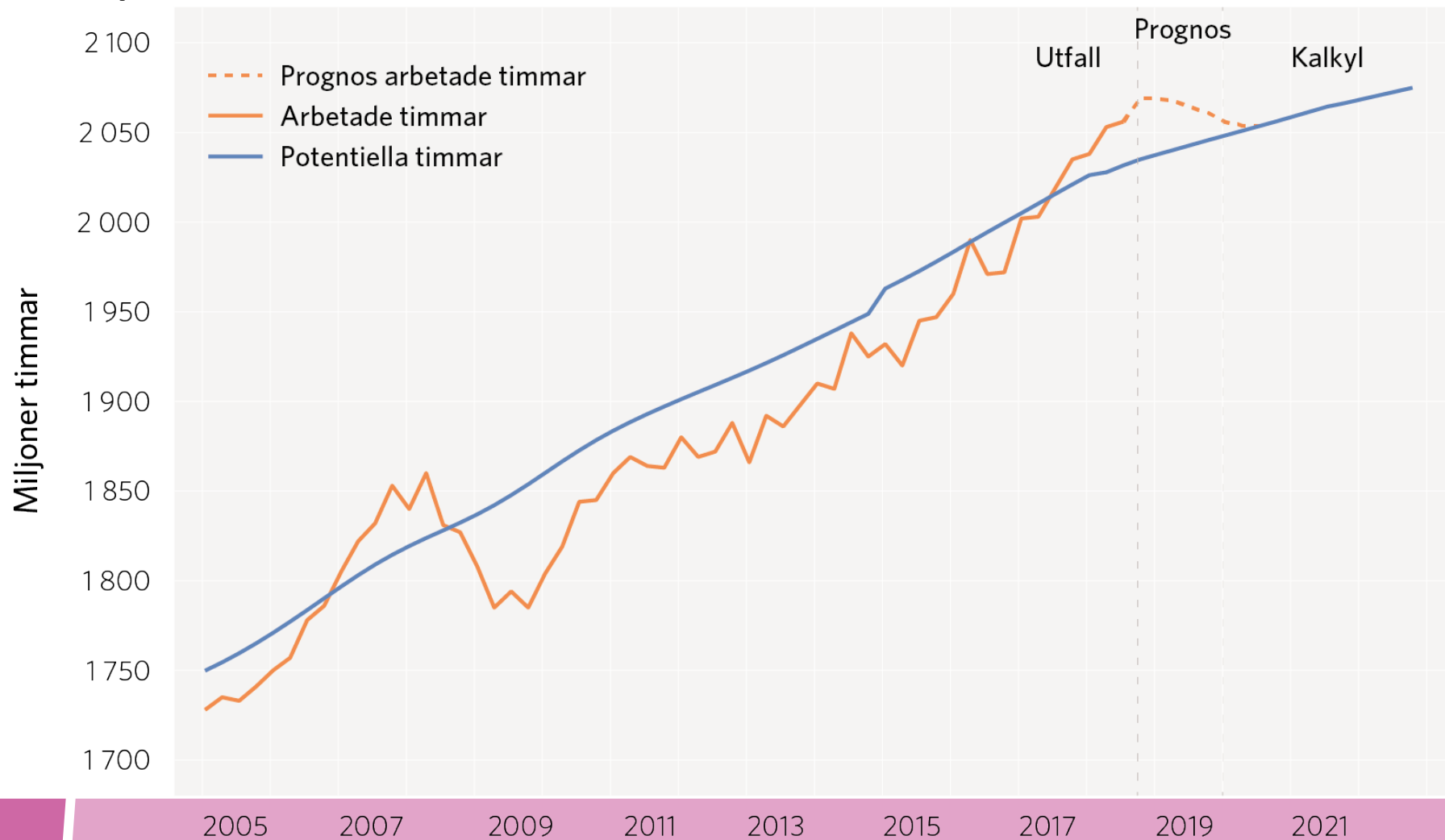
Kommunal ekonomi

- Basen är förvärvsinkomster (löner, sjukpenning, a-kassa, pension etc)
  - *Lönerna dominerar (ca 70%)*
- Sysselsättning och löneutveckling påverkar intäkterna
- Höga löneökningar innebär dock normalt även lika stora löneökningar för kommunens anställda.
- Sysselsättningen därför **avgörande för skattebasens utveckling**
  - *längre arbetsliv (ex tidigare in och senare ut),*
  - *ökad förvärvsgrad (ex högre bland utrikesfödda).*
- Sysselsättningen (i antal arbetade timmar) bestämmer i praktiken vad löneinkomsterna i skattebasen ger för resurser till verksamheten.

Arbetsmarknadskonjunkturen

Ekonomirapporten, december 2018

Miljoner timmar per kvartal

Kommunal ekonomi

- Skatteunderlaget varierar med konjunkturen
- Utvecklingen av **kommunens eget skatteunderlag är av underordnad betydelse** då skillnaden till stor del utjämnas via den kommunalekonomiska utjämningen.
- Skatteunderlaget i relation till antalet bosatta i kommunen ger kommunens skattekraft (kr/inv).
- Kommunens skatteintäkter är *skatteunderlaget x beslutad skattesats*.

Utjämning

”Alla kommuner ska ha likvärdiga ekonomiska förutsättningar, oavsett befolkningens storlek eller sammansättning ”

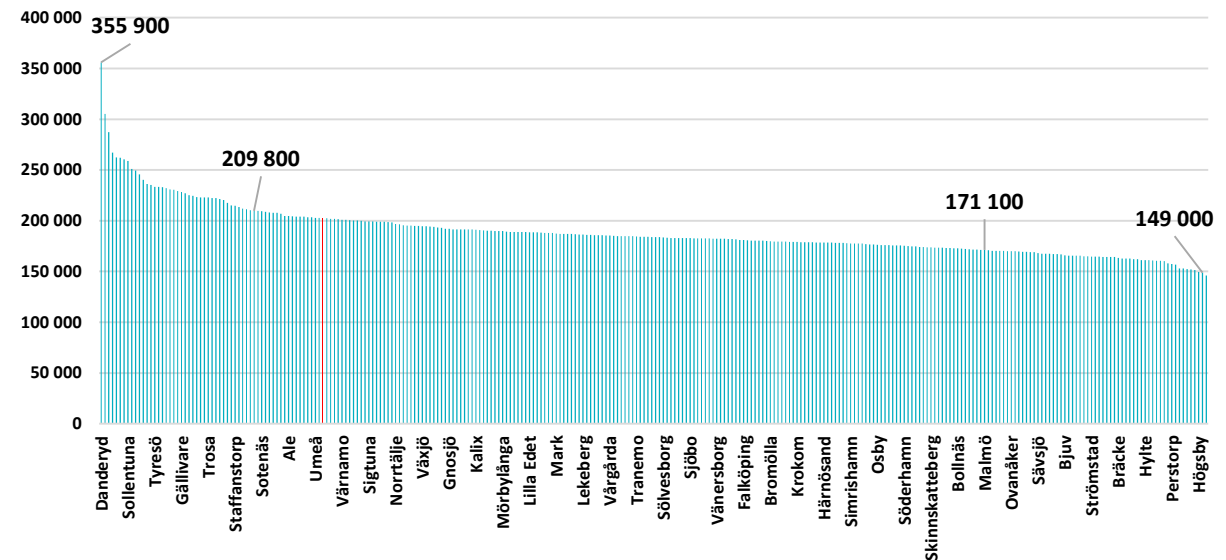
Skillnader i kommunalskatt i stort ska spegla skillnader i effektivitet, service och avgiftsnivå och inte bero på skillnader i **strukturella förutsättningar**.

Utjämningsystem

- Kommuner står för större delen av välfärden (skola, förskola, äldreomsorg)
- Förhållanden och finansiella förutsättningarna varierar kraftigt mellan kommuner Ex
  - *Stora skillnader i invånarnas inkomster*

Beskattningsbar förvärvsinkomst 2016

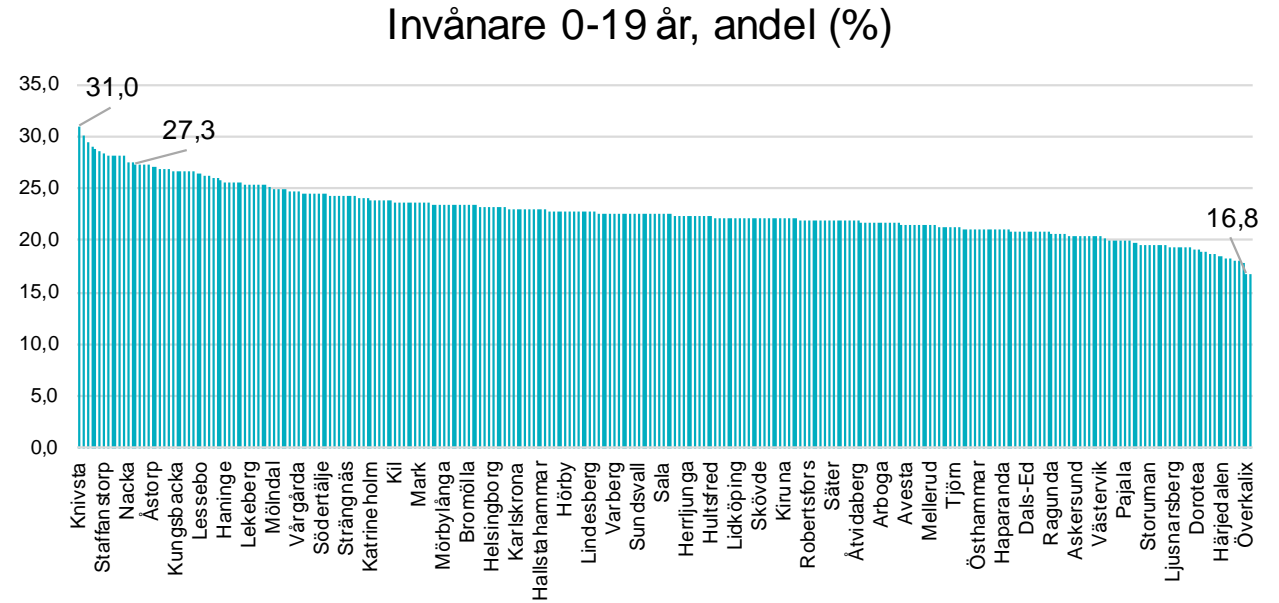

Garanti: beskattningsbar inkomst per invånare motsvarande **115%** av genomsnittet i landet

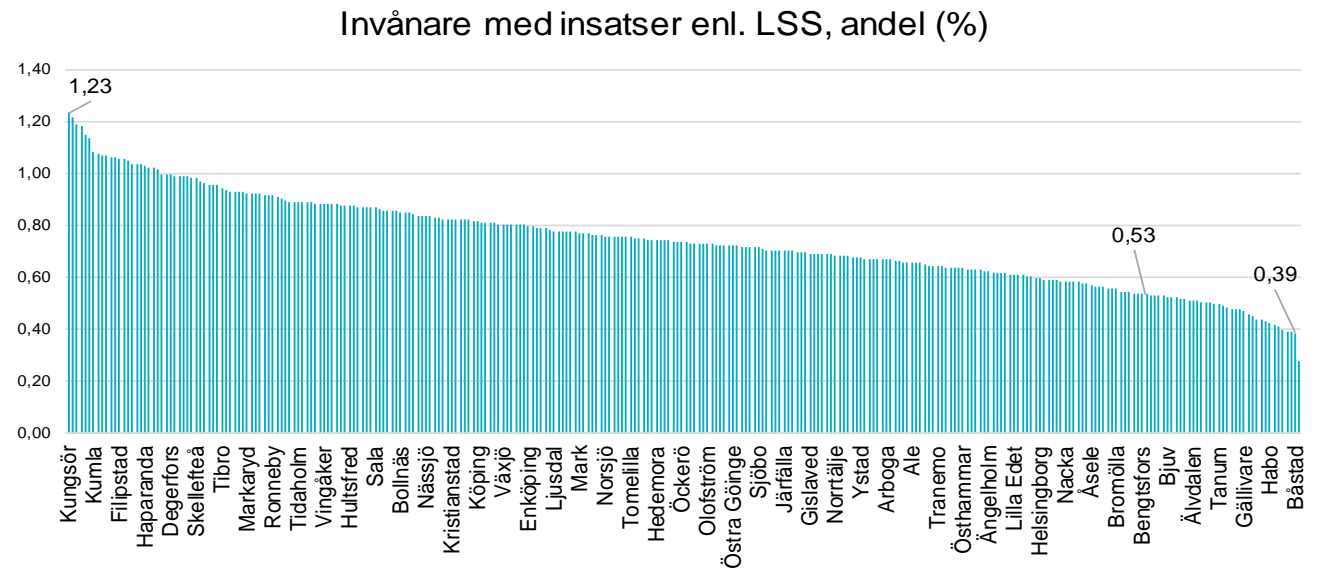
Utjämningsystem

- Kommuner står för större delen av välfärden (skola, förskola, äldreomsorg)
- Förhållanden och finansiella förutsättningarna varierar kraftigt mellan kommuner Ex
  - *Stora skillnader i invånarnas inkomster*
  - *Skillnader i åldersstruktur*

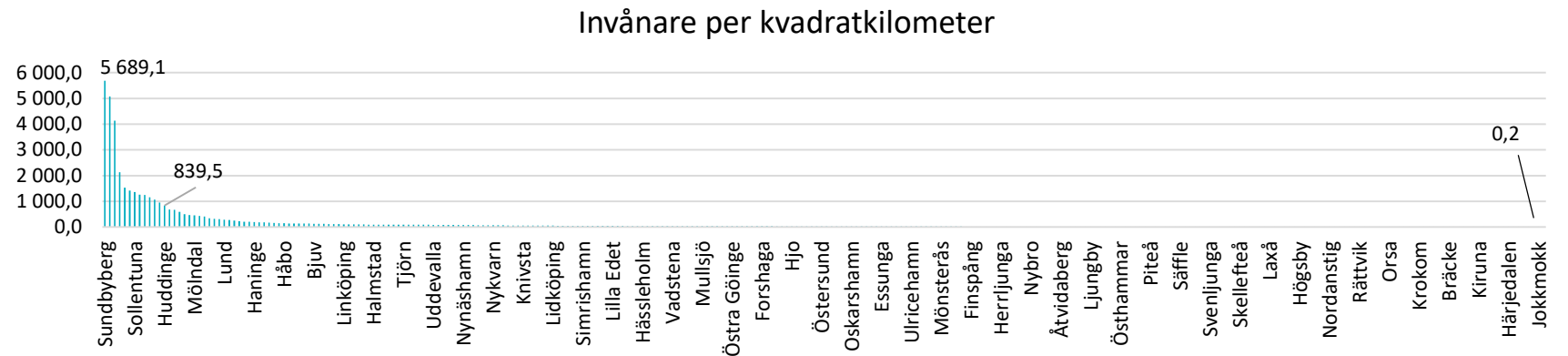
Utjämningsystem

- Kommuner står för större delen av välfärden (skola, förskola, äldreomsorg)
- Förhållanden och finansiella förutsättningarna varierar kraftigt mellan kommuner Ex
  - *Stora skillnader i invånarnas inkomster*
  - *Skillnader i åldersstruktur*
  - *Skillnader i befolkningsstruktur*

Utjämningsystem

- Kommuner står för större delen av välfärden (skola, förskola, äldreomsorg)
- Förhållanden och finansiella förutsättningarna varierar kraftigt mellan kommuner Ex
  - *Stora skillnader i invånarnas inkomster*
  - *Skillnader i åldersstruktur*
  - *Skillnader i befolkningsstruktur*
  - *Skillnader i geografiska förutsättningar (befolkningstäthet, glesbygd, tätortsstruktur)*

Utjämningsystem 2018 – inkomst- och kostnadsutjämnning

Kr/inv

Inkomstutjämnning	Huddinge	Malmö
Kr/inv	5 606	13 102

Kostnadsutjämnning Delmodell Kr/inv	Huddinge	Malmö
Barn med utländsk bakgrund	224	354
Bebyggelsestruktur	-45	-68
Befolkningsförändring	357	249
Förskola och skolbarnsomsorg	2 114	1 424
Grundskola	2 285	-1 194
Gymnasieskolan	266	-820
Individ- och familjeomsorg	11	3 092
Kollektivtrafik	525	134
Löner	729	222
Äldreomsorg	-4 130	-1 295
Summa	2 337	2 099

Inkomstutjämnning & Marginaleffekt av inflyttning 2019 (kr/inv)

	Skatte-intäkter	Inkomst- utjämnning	Skatteintäkter efter inkomst- utjämnning			Kostnads- utjämnning		Totalt
1-5 år	0	50 537	50 537			80 178		131 418
6 år	0	50 537	50 537			41 569		92 809
7-12 år	0	50 537	50 537			103 202		154 442
13-15 år	0	50 537	50 537			84 150		135 390
16-18 år	0	50 537	50 537			99 915		151 154
19-64 år ink 0 kr	0	50 537	50 537			-36 840		14 399
19-64 år ink 200 tkr	39 740	12 437	52 177			-36 840		16 039
19-64 år ink 400 tkr	79 480	-25 663	53 817			-36 840		17 679
19-64 år ink 800 tkr	158 960	-101 863	57 097			-36 840		20 959
65-79 år, gift, ink 200 tkr	39 740	12 437	52 177			-27 581		25 299
80-89 år, gift, ink 200 tkr	39 740	12 437	52 177			27 069		79 949
90+ år, gift, ink 200 tkr	39 740	12 437	52 177			135 149		188 029

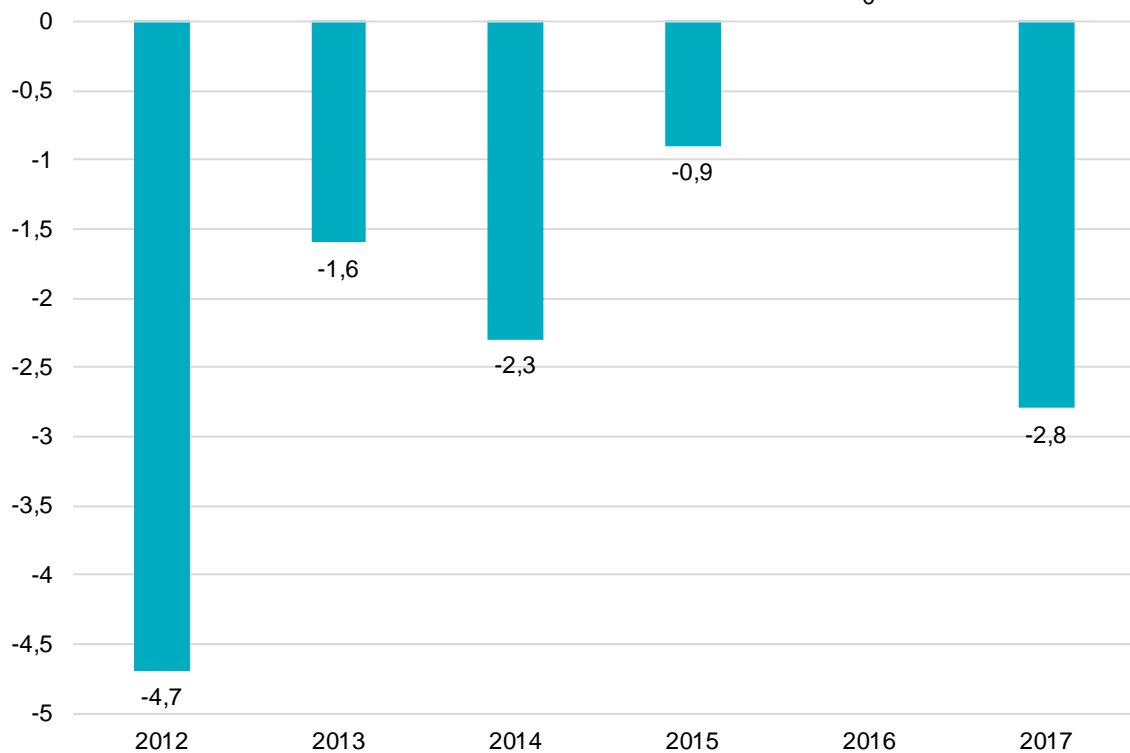

Förväntad och faktisk kostnad - nettokostnadsavvikelse

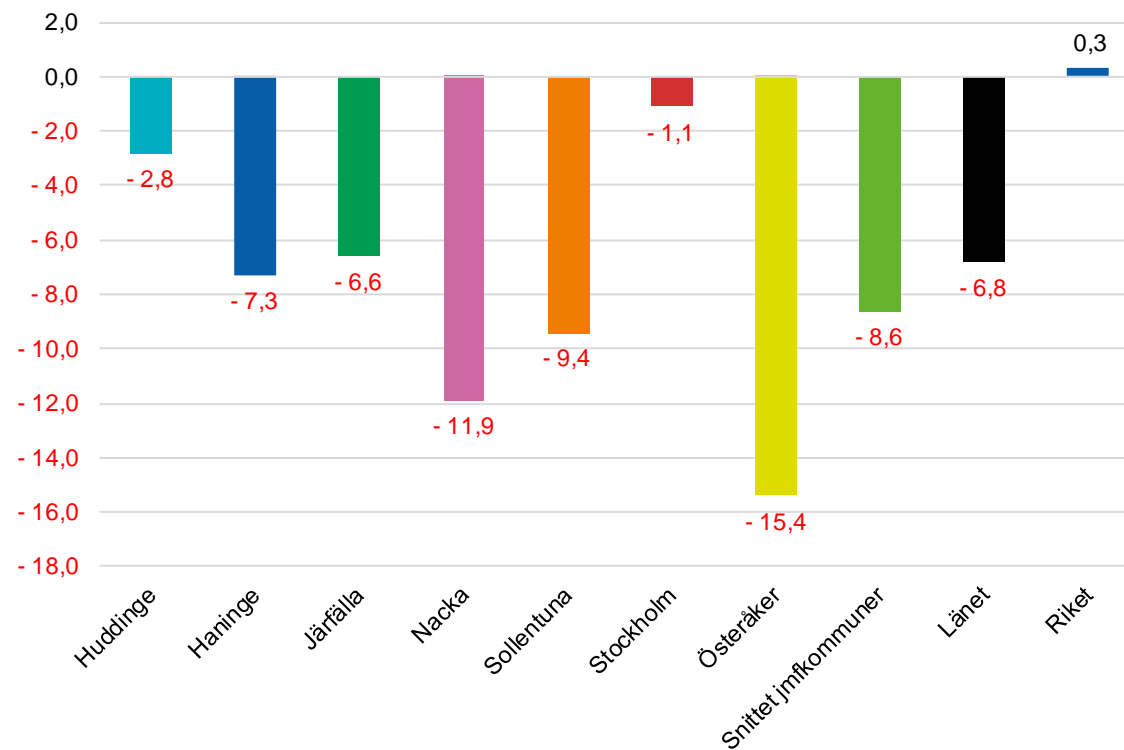
- Referenskostnaden är den **förväntade kostnaden** för respektive kommun och verksamhet.
- Referenskostnaden tar hänsyn till kommunens strukturella förutsättningar (främst demografi).
- Har en kommun högre kostnader ex på grund av en högre servicenivå än genomsnittet ska detta finansieras genom:
  - *en högre skatt*
  - *effektivare verksamhet*
  - *eller en högre avgiftsfinansiering.*
- Vid lägre kostnader gäller det motsatta.
- **Nettokostnad** är den kostnad som kommunen bedriver verksamheten till.
- **Nettokostnadsavvikelse** är avvikelsen från den beräknade referenskostnaden
- Uppgifter finns för:
  - Förskola
  - Fritidshem
  - Grundskola inkl. förskoleklass
  - Gymnasieskola
  - Individ- och familjeomsorg
  - Äldreomsorg
  - LSS

Nettokostnadsavvikelse, totalt exkl LSS

Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS)

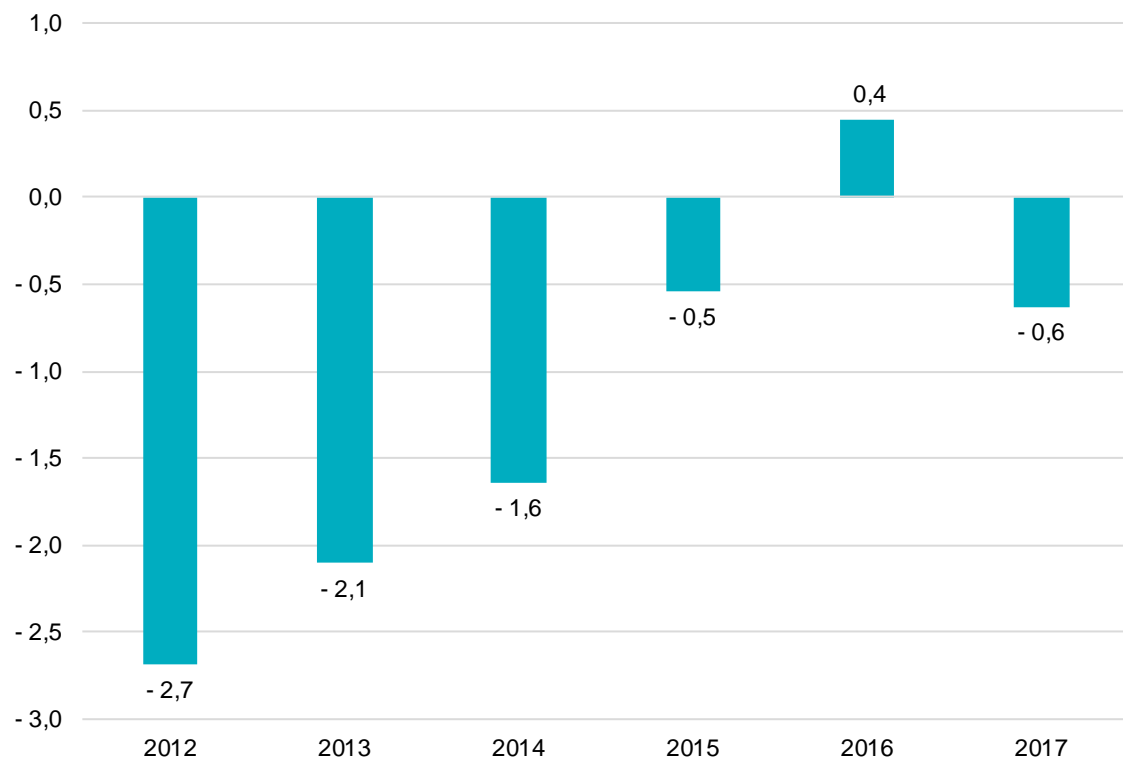
Nettokostnadsavvikelse totalt (exkl. LSS)

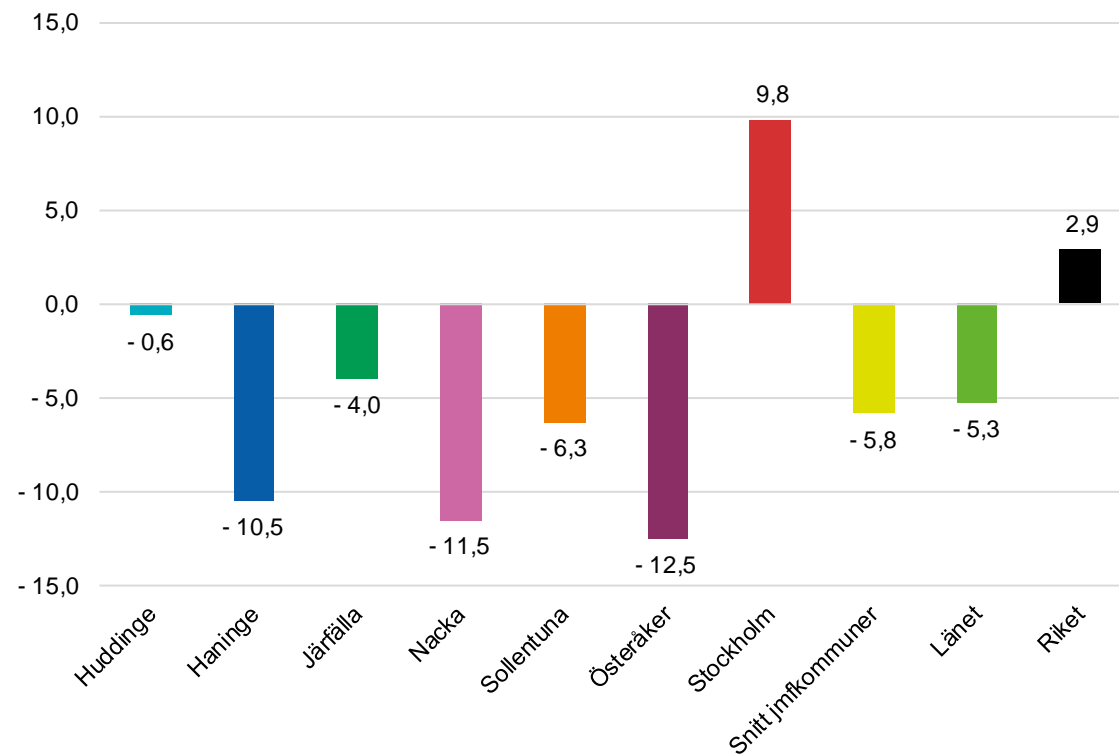

Nettokostnadsavvikelse grundskola i perspektiv

Nettokostnadsavvikelse grundskola inkl. förskoleklass, (%)

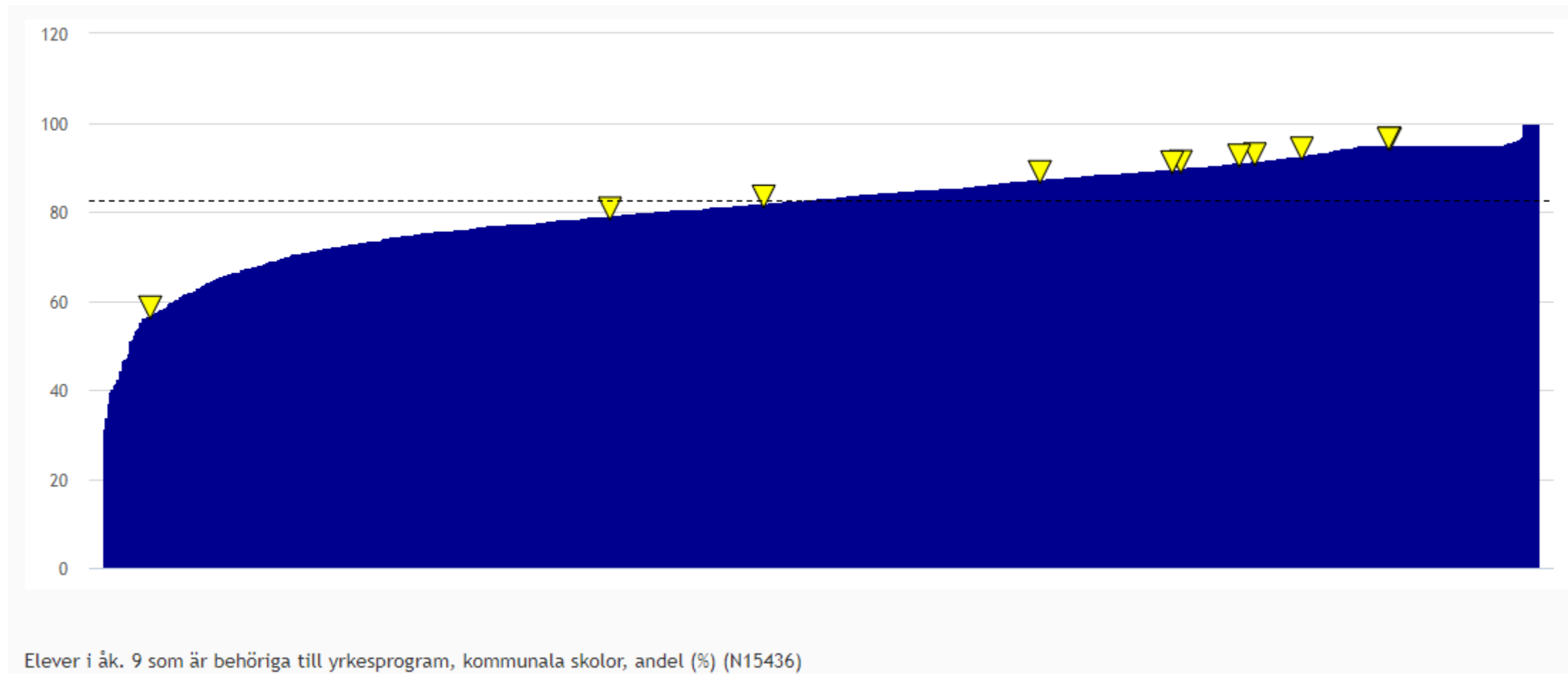
Nettokostnadsavvikelse grundskola inkl. förskoleklass, (%)

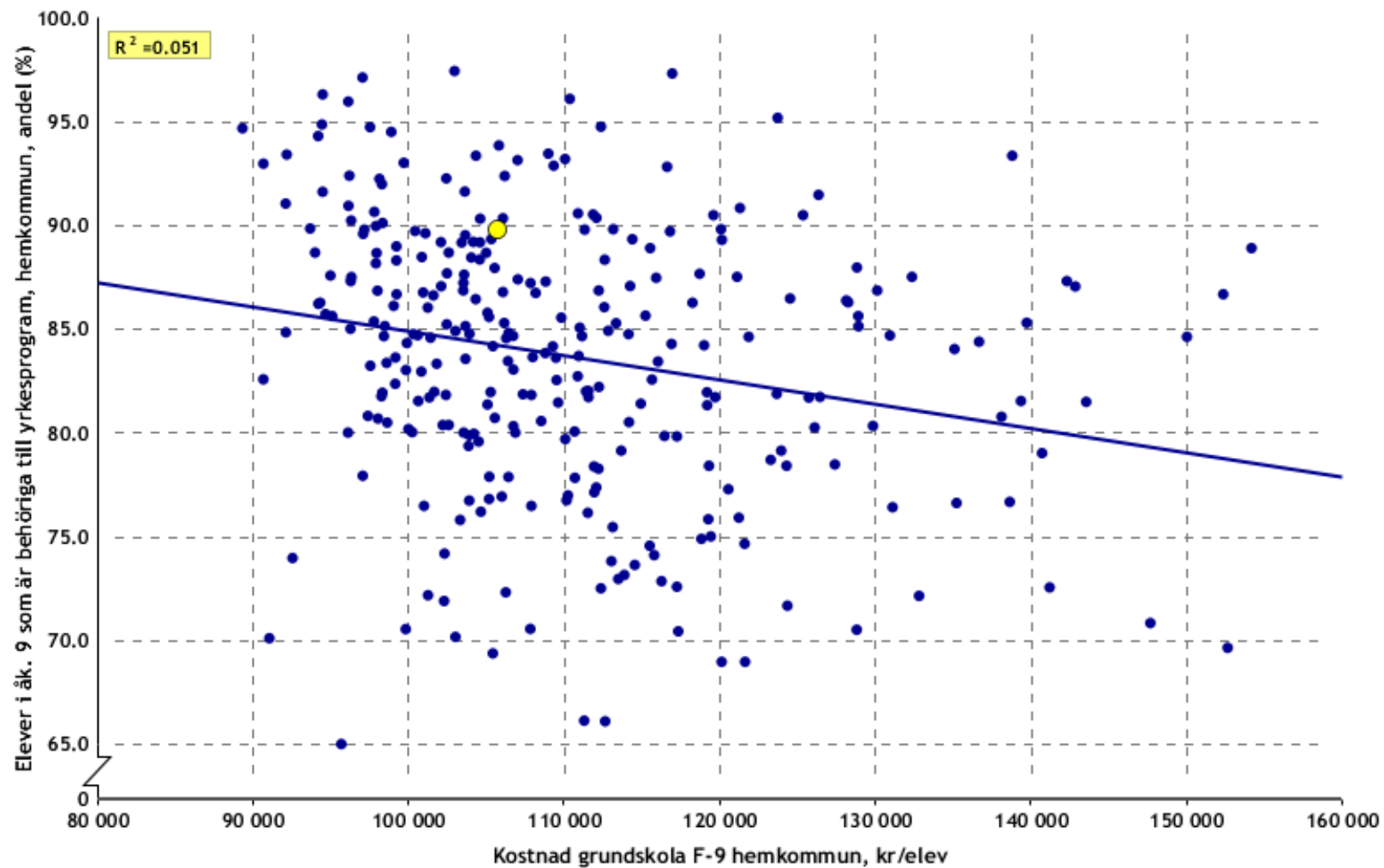
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, andel (%)

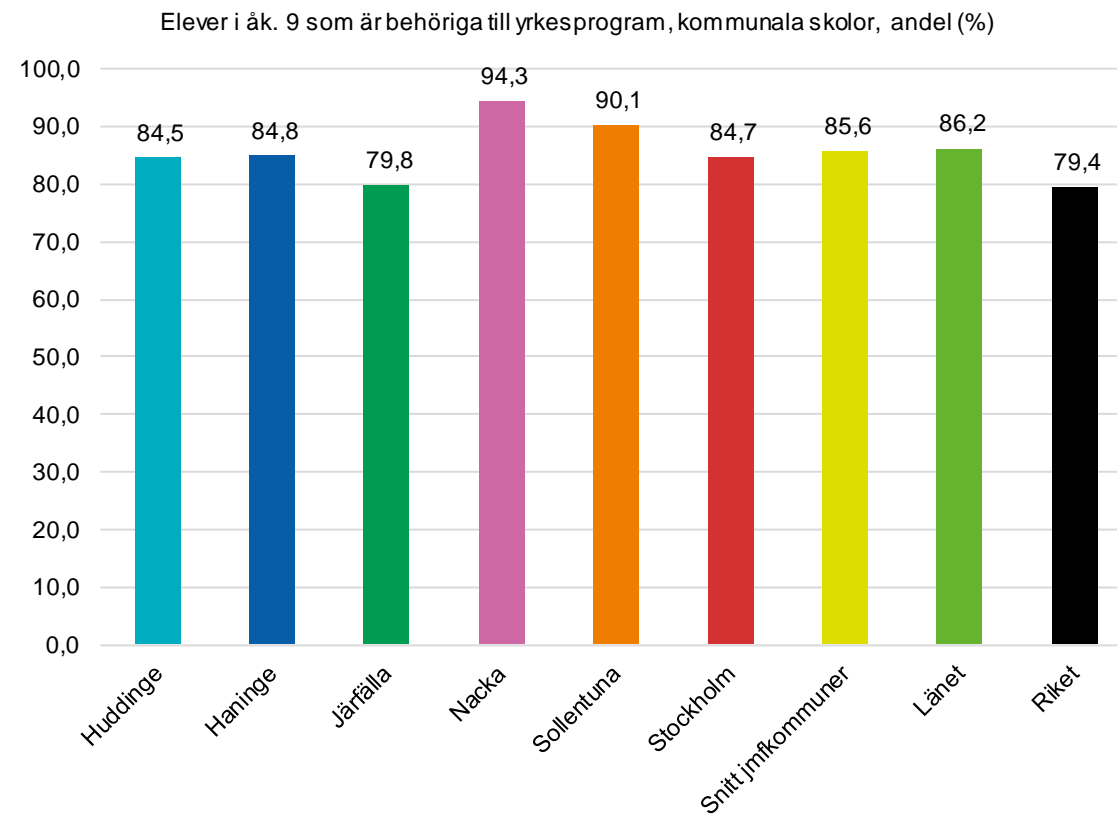
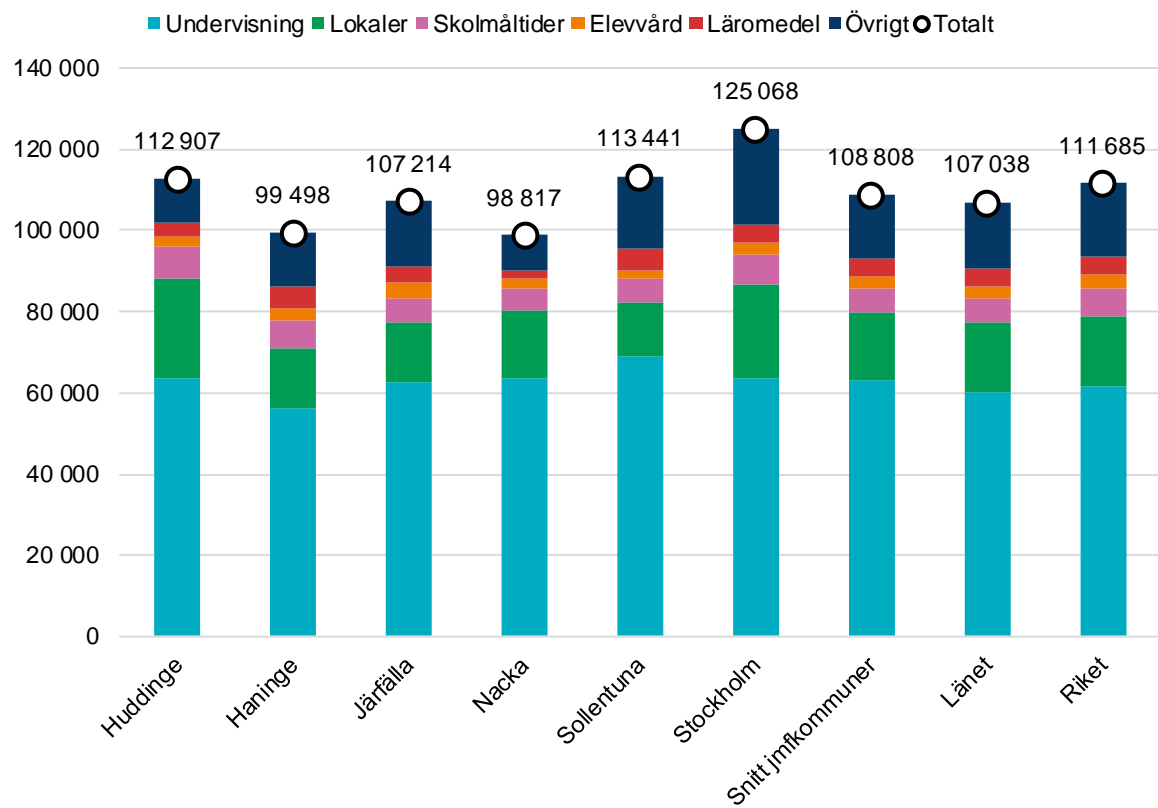
Hur lyckas respektive skola?

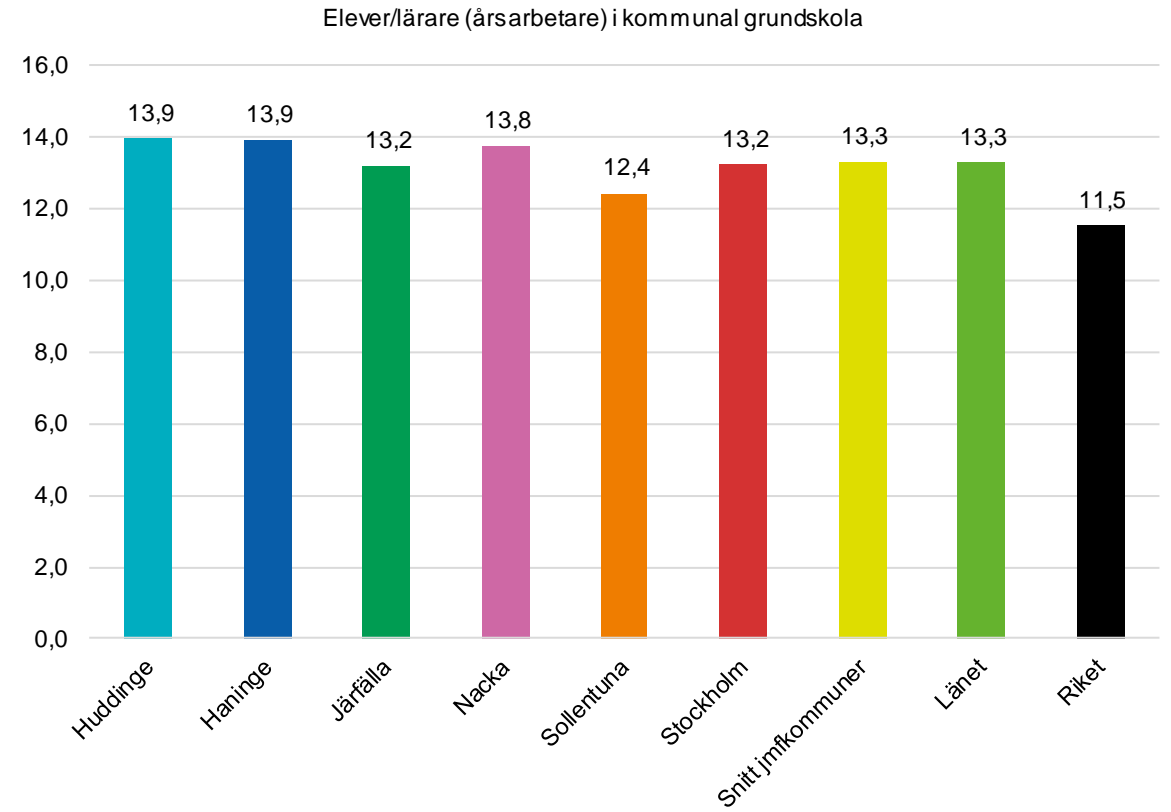
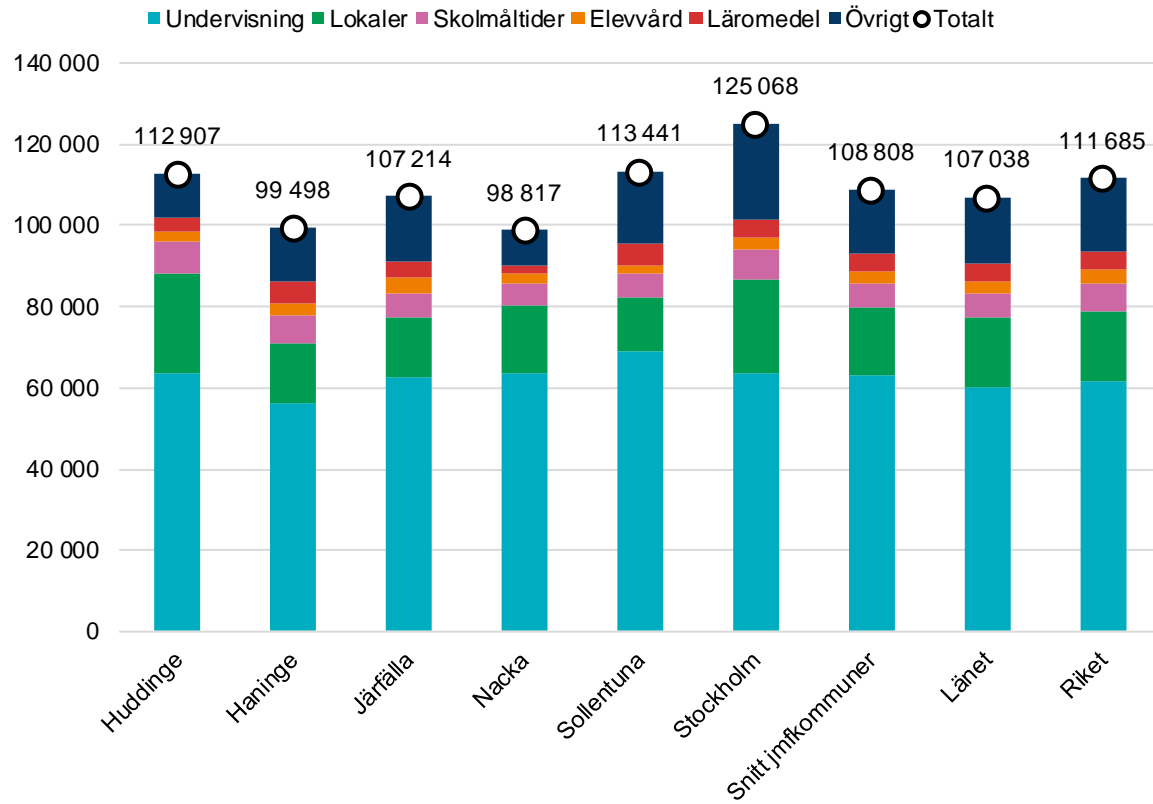
Kostnad och kvalitet – hur ser sambandet ut?

Kostnad i förhållande till andel i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, kommunala skolor, 2017.

Grundskola kr/elev och elever/lärare (årsarbetare), kommunal regi, 2017.

Skattesatser sedan 2000

